

HAZIRLADI:
Təranə Mehərrəmovə
taranamaherramova@kaspi.az

Bakı Şəhər Təhsil İdarəsinin təşkilatçılığı, “Kaspi” qəzetinin informasiya dəstəyi ilə həyata keçirilən “Məktəbdə” layihəsi çərçivəsində Ramana qəsəbəsindəki 198 sayılı məktəbdə baş tutan görüşdə Xalq yazıçısı, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin 1-ci katibi Çingiz Abdullayev onu dünyada məşhurlaşdıran, oxucuların sevimlisinə çevirən yaradıcılığından söhbət açıb.

WWW.KASPI.AZ ÜÇ ƏSRİN QƏZETİ

Kaspi

Fotolar: Sabir Məmmədov / Global Media Group

XALQ YAZIÇISI ÇİNGİZ ABDULLAYEV ONU DÜNYADA MƏŞHURLAŞDIRAN, OXUCULARIN SEVİMLİSİNƏ ÇEVİRƏN YARADICILIĞINDAN SÖHBƏT AÇIB

“QADINLAR DÜNYADA ƏN BÖYÜK MÖCÜZƏDİR”

Xalq yazıçısı Çingiz Abdullayevin əsərləri dünyanın 32 dilinə tərcümə olunub. 34 ildir ki, Azərbaycan Yazıçılar Birliyində Xalq şairi Səməd Vurğunun otağında oturub işləyir. “Xalq yazıçısı” fəxri adına ölkəmizdə ən cavan yaşda - 45 yaşında layiq görülmüş. 203 romanı çap olunub. 52 ssenarisindən 8-nə kino və serial çəkilib. “Bu gün Azərbaycanda cəmi dörd Xalq şairi var – 81 yaşlı Nəriman Həsənzadə, yaşları 80-ə yaxınlaşan Ramiz Rövşən, Sabir Rüstəmxanlı və 77 yaşlı Vahid Əziz. O cümlədən, səkkiz xalq yazıçımız var. İndi onların ən cavamı sizin görüşünüzdə gəlib...”

Bakı Şəhər Təhsil İdarəsinin təşkilatçılığı, “Kaspi” qəzeti və Kaspi.az saytının informasiya dəstəyi ilə həyata keçirilən “Məktəbdə” layihəsi çərçivəsində Ramana qəsəbəsindəki 198 sayılı məktəbdə baş tutan görüşdə Xalq yazıçısı, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin 1-ci katibi Çingiz Abdullayev onu dünyada məşhurlaşdıran, oxucuların sevimlisinə çevirən yaradıcılığından söhbət açıb.

Şagirdlərin görüşdən öncə məktəbin kitabxanasında yazıçının “Kişi papağı” adlı hekayəsi əsasında təqdim etdikləri səhnəcik, “Uşaqlarımız çoxdan sizinlə görüşmək arzusunda idilər” deyən məktəbin

direktoru Şəlalə Nadirovanın səmimi sözləri Çingiz Abdullayevin yaradıcılığını sevdiklərinin təsdiqi idi ki, bu, yazıçının gözlərini yaşartdı: “İndiyə qədər ölkəmizdə 174 məktəbdə olmuşam. Elə bir universitet və ya kollec yoxdur ki, orda tələbələrle görüşməyim. Hec vaxt görüşlərdə oturmuram. Elə vaxt olub ki, 6 saat ayaq üstə dayanıb suallara cavab verməmişəm. Onda elə bilirəm ki, auditoriyaya daha yaxınam, bir-birimizi daha yaxşı başa düşürük...”

ƏGƏR TORPAQLARIMIZI QAYTARMASAYDIQ...

Yazıçı öncə ən çox hörmət etdiyi peşə sahiblərinə - MÜƏLLİMLərə olan məhəbbətinin sirrini açıqladı: “Anam müəllimə olub. İki ixtisas var ki, mənə görə ən hörmətlidir: müəllim və həkim. Nə üçün mən müəllim adını xüsusi vurğulayıram? Prezidentin Sərəncamı ilə Yaşat Fondunun Himayəçilər Şurasında təmsil olunuram. Biz 2-ci Vətən Müharibəsində 3 min şəhid vermişik. Həmin 44 günlük müharibədə 60-70 yaşlı insanlar şəhid olmayıb. Hələk olanların əksəriyyəti 20-25 yaşlı gənclərdir. Onların heç biri Şuşanı, Ağdamı, Füzulini görməyiblər. Amma müəllimlərimizə, Prezidentimizə, yazdıqlarımıza inanaraq gedib döyüşüblər və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda qəhrəmancasına

şəhid olublar. “Onlar torpaqlarımızı qaytarıblar” deyiləndə mən o qədər də xoşlamıram. O cavanlar təkcə torpaqlarımızı yox, ləyaqətimizi, qürurumuzu qaytarıblar. Əgər biz torpaqlarımızı qaytarmasaydıq, özüümüza hörmət edə bilməzdik. Amma biz sübut elədik ki, qəhrəman xalqıq. Müharibə dövründə, ondan sonra da ermənilərin ölkəmiz haqqında yalanlarını, uydurmalarını eşitdik. Amma biz öz həqiqətlərimizi dünyaya danışdıq və bu gün də danışırıq”.

“YAXŞI KİTABLAR DÜNYANI BAŞA DÜŞMƏYƏ KÖMƏK EDİR”

Yazıçı mütaliənin əhəmiyyətli olmasını, biliklərə yiyələnməyin faydasını izah etməyə çalışdı: “Mən həmişə deyirəm: mütəlaq deyil ki, mənə görə ən hörmətlidir: oxuyasınız, amma mütəlaq kitab oxuyun. Bizim gələcəyimiz sizdən asılıdır. Yaxşı kitablar dünyanı başa düşməyə kömək edir. Min illər boyu yaxşı kitabları ağıllı yazıçılar yazıblar. Gəncəyə yolu düşənlər Nizaminin məqbərəsinə baş çəkə bilər. Min illər ərzində ordan nə qədər padşahların özləri və dəstələri, həmçinin vəzifəli insanlar keçsələr də, onların heç birinin izi-tozu qalmayıb. Ancaq kasıb bir şairin – Nizaminin qəbri bundan sonra da min illər qalacaq. Və yaxud mən Kərbəladə olmuşam. Şair Füzulini İraqda, İmam Hüseyn məscidində dəfn ediblər. Üstündən 1500 il keçib. O müqəddəs yerə heç bir sultanın, şahın qəbrini qoymayıblar. Amma Füzulinin qəbri ordadır. Görünür, bu yazıçılar xalq üçün nəse yazı biliblər. Əslində, yaxşı yazıçı öz xalqının əbədiyyətdə vəkildir. Onun yazdıqları xalqı üçündür. Siz də o kitabları oxusanız və ya internet proqramlarını yaxşı bilsəniz, xarici dillər öyrənsəniz biz inkişaf edəcəyik. Onda bizim ordumuz da güclü olacaq, ölkəmiz də siyasi və iqtisadi baxımdan inkişaf edəcək”.

“DEYİN Kİ, MƏN SİZİ SEVİRƏM...”

Yazıçı şagirdlərə nəinki valideynlərini sevməyi, daim bu sevgini izhar etməyi tövsiyə

“*Bir dəfə Dronqonu “öldürmüşdüm”. Həmin əsər çap olunanda bəstəkar Emin Sabitoğlu zəng vuraraq “mənim qızım Dronqonu “öldürdüyünə” görə ağlayır. Elə qəhrəmanı öldürmək olar?”- deyə narazılıq etdi. Mən də Dronqonu yenidən “diriltdim”.*

”

etdi: “İndi siz bu görüşdən çıxıb evinizə gedəcəksiniz. Evdə valideynlərinizi görəcəksiniz. Bu, həyatda ən böyük xoşbəxtlikdir. Amma biz bunu zamanında başa düşürük. Onları necə sevdiyimizi vaxtında demirik. Mənim atam 81, anam 87 yaşında dünyasını dəyişib. Amma çox xoşbəxtəm ki, onlar daim mənim yanımda olublar. Mənim ən yaxın dostum atam olub. Mən onun böyük oğlu olmuşam. Biz hamımız hüquqşünas olmuşuq. Atam mənim bütün kitablarımın ilk oxucusu idi. Amma ömrümdə atama deməmişdim ki, mən səni sevirəm. O başa düşürdü ki, mən onu çox istəyirəm. İndi fikirləşirəm ki, niyə bunu vaxtında deməmişəm? Ona görə siz atanıza da, ananıza da onları sevdiniyi deyin, çəkinməyin. Əgər siz evə gəndəndə “mən səni sevirəm” desəniz, onlar üç gün daha çox yaşayacaqlar. Bu, onları xoşbəxt edəcək”.

“YAZIÇI QƏHRƏMANINI YARADANDA ÖZÜNƏ OXŞATMAQ İSTƏYİR”

Çingiz Abdullayev şagirdlərin ünvanladığı sualları səmimiyyət və həvəslə cavablandırır. “Əsərlərinizi təxəyyülünüz əsasında yazırsınız, yoxsa həyatda qarşılaşdığınız konkret faktlar əsasında?” sualına yazıçının cavabı uşaqlar üçün maraqlı idi: “Mən həyatda çox şey görmüşəm. İki müharibədə iştirak etmişəm. Təbii ki, öz təxəyyülümü yazıram. Qızımın 14 yaşı olanda bir gün “Ata, sən qəhrəmanın kimidir?” deyə maraqlandı. Dedim ki, yazıçı öz qəhrəmanını yaradanda özünə oxşatmaq istəyir, amma özündən də ağıllı göstərməyə çalışır. İndi hamı mənə yox, mənim qəhrəmanıma məktub yazır. Maraqlıdır ki, mən qadın

adına 6 kitab yazmışam. Mənə deyirlər ki, qadınları bu qədər hiss edən hər yazıçı bunu yazı bilməzdi. Mənim üçün qadınlar dünyada ən böyük möcüzədir. Xüsusən dünyaya övlad gətirən qadın mənim üçün ən böyük sirdir. Mən “ağıl uşaqlara anadan keçir” deyəndə bəzən çoxlarının xoşuna gəlir. Hansı ailədə ana təhsillirdirsə orda uşaqlar daha yaxşı oxuyurlar. Ona görə həmişə cavanlara məsləhət verirəm: əgər istəyirsinizsə uşaqlarınız ağıllı olsun, ağıllı qızlarla evlənin!”

“PULU, ŞÖHRƏTİ FİKİRLƏŞİRSƏNSƏ, YAZIÇI ADLANA BİLMƏZSƏN”

Uşaqlara maraqlıdır: “Bütün dünyada tanınan Çingiz Abdullayev özü hansı yazıçıların əsərlərini oxuyur?” “Mənim kabinetimdə Hemenqueyin böyük şəkli var” deyər yazıçı cavab verdi: “Mən onun əsərlərini həmişə sevmişəm. 60-70-ci illərdə Bakıda hər bir ziyalı ailəsində onun şəkli vardı. Hemenquey mənə həmişə nümunə olub. O deyirdi ki, yazıçının vicdanı etalon olmalıdır. “Sən heç kəsə yaltaqlanmamalısan. Heç kəsə yaltaqlanmamalısan. Əgər bunları edirsənsə, yazıçı deyilsən. Sən min adamı aldadı bilərsən, amma on milyon adamı aldadı bilməzsən. Əgər pulu, şöhrəti fikirləşirsənsə, yazıçı adlanı bilməzsən. Əgər sən xalqın iştirak etmişəm. Təbii ki, öz təxəyyülümü yazıram. Qızımın 14 yaşı olanda bir gün “Ata, sən qəhrəmanın kimidir?” deyə maraqlandı. Dedim ki, yazıçı öz qəhrəmanını yaradanda özünə oxşatmaq istəyir, amma özündən də ağıllı göstərməyə çalışır. İndi hamı mənə yox, mənim qəhrəmanıma məktub yazır. Maraqlıdır ki, mən qadın

UĞURLAR ZƏHMƏTSİZ OLMUR

“Bir kitabı yazmağa nə qədər vaxt sərf edirsiniz?” deyər şagirdlərdən biri soruşdu: “Elə kitabım var ki, onu 14 ilə

DRONQO EMİN SABİTOĞLUNA GÖRƏ SAĞ QALIB

“Niyə əsərlərinizdə “Dronqo” baş qəhrəman olur?” Bu sual yazıçı üçün çox xoş oldu: “Mən o qəhrəmanı sevirəm. O, mənim bir sıra əsərlərimdə xəfiyyə obrazıdır. Bir dəfə onu “öldürmüşdüm”. Həmin əsər çap olunanda bəstəkar Emin Sabitoğlu zəng vuraraq “mənim qızım Dronqonu “öldürdüyünə” görə ağlayır. Elə qəhrəmanı öldürmək olar?” deyər narazılıq etdi. Mən də Dronqonu yenidən “diriltdim”. İndi həmin qız rektordur. Onu hər görüşdə “Dronqo sənə görə sağ qalıb” deyər yadına salıram”.

İNSAN NƏ QƏDƏR ÇOX OXUYURSA...

Məktəbin müəllimlərindən biri “Şagirdlərə hansı əsərləri oxumağı tövsiyə edərdiniz?” deyər yazıçının tövsiyəsinə istədi. “Bizdə gənc nəsil yazıçılar yetişir. Aralarında çox istedadlı gənclər var. Onlara da həmişə deyirəm: elə yazın ki, sizi dünyada oxusunlar. Natiq Rəsulzadənin əsərləri xoşuma gəlir. Onun əsərlərində Bakının ruhu var. Uşaqlar Elçin Hüseynbəylinin, Ramiz Dənizlinin əsərlərini oxuya bilirlər. Mən uşaqlıqda Məmməd Səid Ordubadinin, Anarın, Elçinin əsərlərini oxuyurdum. Ramiz Rövşən, Nəriman Həsənzadənin yaradıcılığını, Mövlud Süleymanlının hekayələrini çox bəyəniyəm. Qoy uşaqlar Azərbaycan yazıçılarının əsərlərindən başlasınlar. Onlar mütəlaq “Dədə Qorqud”u oxumalıdır. Böyük şairlərimiz olub. Sabir kimi cəsarətli şairimiz, Mirzə Cəlilimiz, 29 yaşında güllələnən Mikayıl Müşfiqimiz olub. Qoy onların əsərlərini oxusunlar. Dünya ədəbiyyatını da oxumalıdır. İnsan nə qədər

çox oxuyursa, dünyagörüşü o qədər zəngin olur. Mən sevinirəm ki, öz ölkəmizdə də, dünyanın hər yerində də mənim əsərlərini oxuyurlar. Fəxr edirəm ki, dünyada bir neçə prezident mənim əsərlərini oxuduğunu deyib. Sevinirəm ki, Prezident İlham Əliyev də mənim əsərlərini oxuyub. Onunla bir neçə dəfə görüşmüşəm və bunu dəfələrlə qeyd edib. Medvedyev Rusiyanın prezidenti olanda mənə üzərində “Ən sevimli yazıçıya” sözləri yazılmış saat bağışlayıb. Vladimir Putin Azərbaycən –Rusiya dostluğuna görə mənə “Dostluq ordeni” ilə təltif edib. Rusiyanın səfiri “Bütün Rusiyada sən qəhrəman oxunur” deyirsə, mən bununla qürur duyuram. Əgər bu görüşdən sonra uşaqlar gedib hər hansı yazıçının 2-3 kitabını açsalar, bu görüş daha əhəmiyyətli olar”, - yazıçı cavab verdi.

“Bütün tanınmış şəxsiyyətlərin qəribə xüsusiyyətləri var. Sizin qəribə xüsusiyyətiniz nədir?” deyər gənc müəllimlərdən birinin sualı görüşə həm də yekun vurdu. “Mən qadınları sevirəm” deyər yazıçının cavabı zəldə alqışlarla qarşılandı: “Qadınlar qəhrəmanları böyüdüblər, tərbiyə ediblər. Əgər bu sevgi yaradıcı adamlarda olmasa, heç nə yaratmaq olmaz. Hemenquey deyirdi: “O gün ki, mən sevməyəcəyəm, yaza bilməyəcəyəm. Sevgi olmasa, həyatı seva bilməzsən. Bilirəm, necə yazıçıyam – yaxşı, ya pis? Bilirəm, necə insanam, - yaxşı, ya pis? Ancaq onu bilirəm ki, dünyada elə bir qadın yoxdur ki, mənəndən incisin. Və ya bir kişi də yoxdur desin ki, mən sədiq dost olmamışam. Mən bununla fəxr edirəm!”

